

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027 – 2030 (VNS 3/2026 vp)

1 Johdanto

Kela toimitti maaliskuun 19. päivä 2026 sosiaali- ja terveysministeriölle arviot sen hoitaman sosiaaliturvan kulujen kehityksestä ja niiden rahoitustarpeesta vuosille 2025–2030 kehysvalmistelua varten. Arvioita tehtäessä on käytetty Kelan väestöennustetta ja talousoletusten pohjana valtiovarainministeriön 16.3.2026 toimittamia tunnuslukuja talouden kehityksestä vuosille 2025–2030. Laskelmissa on huomioitu voimassa oleva lainsäädäntö ja lisäksi ministeriöiden kanssa sovitut muut lakimuutokset, joko hallituksen esityksien mukaisesti tai lausuntopalvelussa olevien luonnosten mukaisesti. Myös muita yksittäisiä erikseen sovittuja laskentaoletuksia on huomioitu. Voimassa olevan lainsäädännön lisäksi on siis huomioitu mm. nuoren kuntoutusraha muuttuminen ammatillisen kuntoutuksen minimiksi ja työttömyysturvan sovitellun määrän selkiyttäminen 1.8.2026 alkaen, kotoutumistukena maksettava yleistuki 1.1.2027 alkaen, kotihoidon tuen ns. Norjan mallin voimaantulo 1.1.2027 alkaen, erityishoitorahan ikärajan nosto 18-vuoteen 1.1.2027 alkaen, lapsen vammaistuki keliakian perusteella 1.1.2027 alkaen, tilapäisen suojelun nojalla turvapaikan saaneiden ukrainalaisten oikeus eläkeisiin ja muihin Kelan etuuksiin vuodesta 2026 alkaen, toimeentulotuen kokonaisuudistukseen liittyvä 18-24-vuotiaiden kuntarahoitusosuus 1.1.2027 alkaen sekä Kelan kuntalaskutus 1.1.2029 alkaen, työkyvyttömyyseläkkeiden joustomalli 1.1.2028 alkaen, työttömyysturvan yhdistelmävakuutus 1.1.2028 alkaen, Kansaneläkelaitoksen tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön muuttaminen (väärinkäytösten vähentäminen).

Kelan toimintakulujen valtionosuuksissa on huomioitu aiemmat valtion tuottavuusohjelman pysyvät vähennykset 34,2 milj. euroa vuoteen 2027 mennessä. Lisäksi maan hallitus kohdensi Kelan toiminnan valtion rahoitukseen kertaluontoisen 50 milj. euron vähennyksen vuodelle 2026. Hallitus linjasi kehysriihessä 21-22.4.2026 uusista säästöistä valtionhallinnon toimintamenoihin, jotka koskevat myös Kela. **Kela pitää uusia toimintakululeikkauksia haastavina, koska aiemmilla Kelaan kohdistuneilla säästöpäätöksillä on ollut jo paljon vaikutuksia Kelan toimintaan ja Kelan etuuskäsittelyn uudistamisen rahoitus on turvattava.** Leikkaukset vaikeuttavat uusien tehtävien vastaanottoa sekä lainmuutosten toimeenpanoa. Merkittävä riski on, että säästöjen vaikutukset näkyvät jatkossa myös asiakkaille mm. ratkaisujen viivästymisenä ja asiakaspalvelun heikentymisenä. Kelalle osoitetut uudet säästöt vaarantavat Kelan etuuskäsittelyn uudistamisen (Eepos-ohjelman) kokonaisrahoituksen ja ohjelman etenemisen, koska kehittämiskuluihin saatu lisärahoitus ei riitä ohjelman läpivientiin. Mikäli etuuskäsittelyn uudistamisen kokonaisrahoitus jää alle sovitun tason,

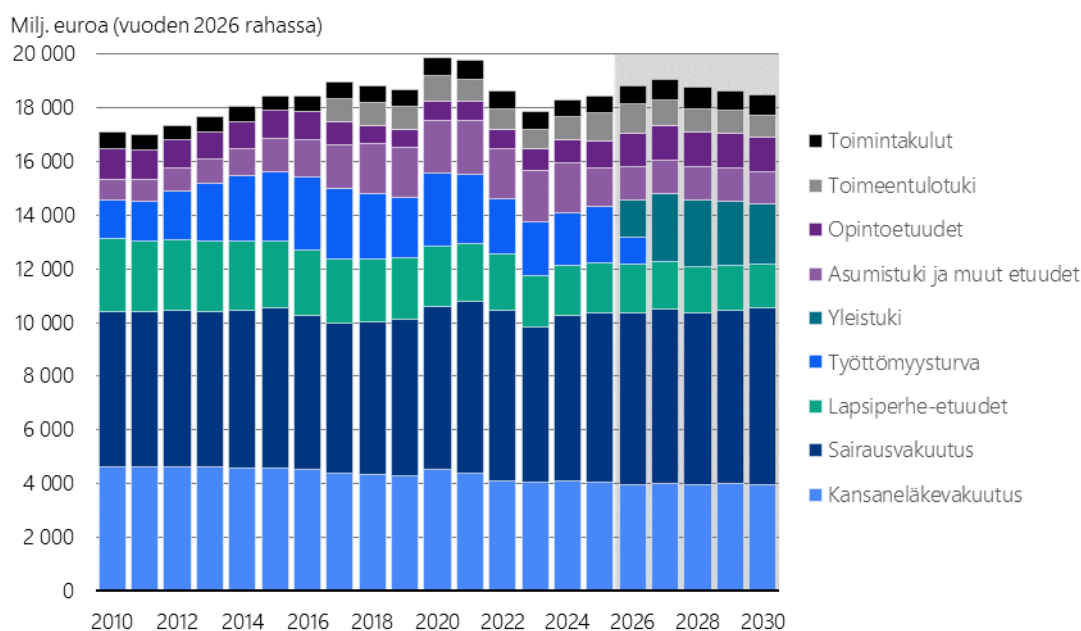
ohjelmalla ei saavuteta sille asetettuja tavoitteita eikä Kelan toiminnalle odotettuja taloudellisia ja muita hyötyjä.

Kelan näkemyksen mukaan myös Kanta-palvelujen lainmuutosten, kehittämisen ja jatkuvuuden turvaamisen tehtävien rahoitus tulee turvata, jotta voidaan taata kustannustehokkaat ja huoltovarmuutta tukevat kansalliset sote-ratkaisut.

2 Kelan hoitama sosiaaliturva ja sen rahoitus

Nimellisesti tarkasteltuna Kelan etuus- ja toimintakulut olivat noin 18,1 mrd. euroa vuonna 2025. Niiden arvioidaan olevan noin 18,8 mrd. euroa vuonna 2026 ja 19,9 mrd. euroa kehyskauden lopussa vuonna 2030. Kulujen kasvua hillitsee hallitusohjelman mukaiset leikkaukset ja indeksijäädytys. Kahden edellisen vuoden aikana Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan tehtyt leikkaukset ja myös tulevat lainsäädännön muutokset näkyvät Kelan etuuskuluissa. Reaalisesti tarkasteltuna kulut laskevat koko kehyskauden ajan vuodesta 2027 alkaen (kuva 1).

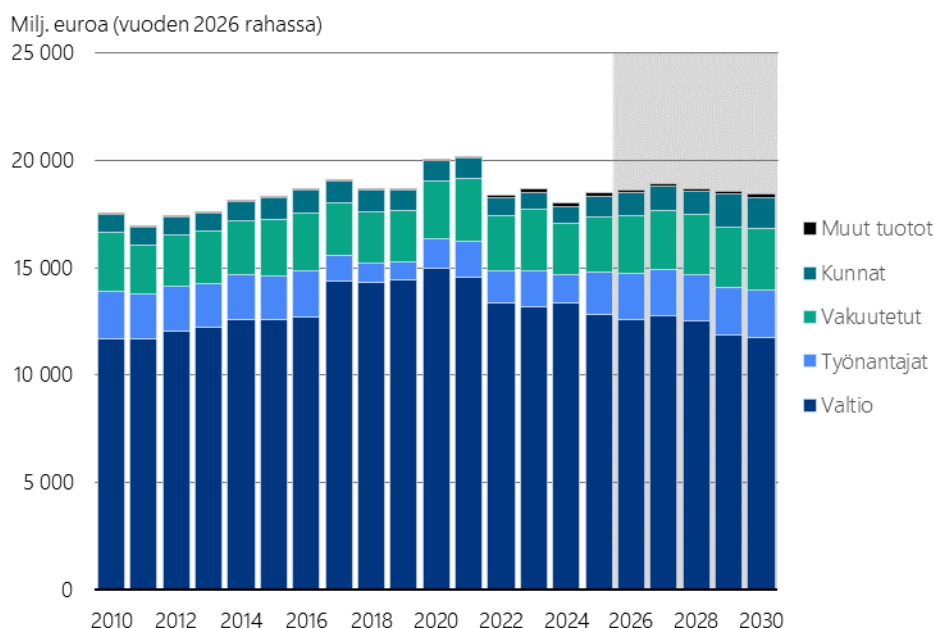
Kuva 1. Kelan kulut etuuslajeittain 2010-2030

Valtion osuus etuus- ja toimintakulujen rahoituksesta oli noin 69 % vuonna 2025 ja vuosina 2026–2028 sen arvioidaan olevan noin 67 %. Kehyskauden lopussa, vuonna 2030, valtion osuus on enää noin 64 %. Valtion osuuden laskuun ennustekaudesta vaikuttavat kuntien vastuun kasvu työttömyysturvan rahoituksesta, työttömyysvakuutusmaksujen nosto vuodelle 2026 (nostaa Työllisyysrahaston tilitettävää määrää, joka vä-

hentää valtion osuutta) ja työtulovakuutuksen vakuutusmaksuilla rahoitettavien kulujen kasvu. Lisäksi vuosina 2026 ja 2028 tehdään sairaanhoitovakuutukseen ns. kanavointitoimenpiteitä, joissa valtion rahoitusosuus pienenee. Lisäksi oletuksen mukaan Kela alkaa laskuttaa toimeentulotuen kuntien vastuita suoraan kunnilta, jolloin kyseinen tuotto ei tule enää valtion budjetista Kelaan. Kuvassa 2 näkyy Kelan tuotot rahoitajakohtaisesti ja reaalisesti tarkasteluna.

Kuva 2. Kelan tuotot 2010-2030

3 Kelan toimintakulut ja niiden rahoitus

Kelan toimintakuluja rahoitetaan valtionosuuksilla ja sairausvakuutusmaksuin. Vuonna 2027 Kelan toimintakulut ovat viimeisimpien arvioiden mukaan yhteensä 84,1 milj. euroa suuremmat kuin vuonna 2026 (v. 2026: 706,4 milj. euroa ja v. 2027: 790,5 milj. euroa). Vuoden 2027 toimintakulujen kasvu johtuu pääosin Eepos-ohjelman toimintakuluista.

Kelan toimintakulujen valtionosuuksissa on huomioitu aiemmat valtion tuottavuusohjelman pysyvät vähennykset 34,2 milj. euroa vuoteen 2027 mennessä. Lisäksi maan hallitus on kohdennanut Kelan toiminnan valtion rahoitukseen kertaluontoisen 50 milj. euron vähennyksen vuodelle 2026. Hallitus linjasi kehysriihessä 21-22.4.2026 uusista säästöistä valtionhallinnon toimintamenoihin, jotka koskevat myös Kelaa. **Kela pitää uusia toimintakululeikkauksia haastavina, koska aiemmilla Kelaan kohdistuneilla säästöpäätöksillä on ollut jo paljon vaikutuksia Kelan toimintaan ja Kelan etuuskäsittelyn uudistamisen rahoitus on turvattava.** Tässä tilanteessa Kelan on

vaikea ottaa vastaan uusia tehtäviä tai toteuttaa nykyisiin tehtäviin liittyviä lainmuutoksia ilman tehtäviin osoitettua lisärahoitusta. Merkittävä riski on, että säästöjen vaikutukset näkyvät jatkossa asiakkaille mm. ratkaisujen viivästyminenä ja asiakaspalvelun heikentymisenä.

Kelalla on tuleville vuosille merkittäviä toimintakulujen lisätarpeita Kelan Eepos-ohjelmaan. Kela on saanut ohjelman kehittämiskuluihin yli hallituskauden ulottuvaa valtuusrahaa, jonka mahdollistamana on kilpailutettu kehittämiskumppani, uudet teknologiat ja toimeenpanoprojekti vuoden 2032 loppuun asti. Lisäksi on sovittu, että Kela kohdentaa ohjelmaan muuta toimintakulurahoitusta (ml. siirtomäärärahat) ja toteuttaa ohjelman aikana kustannus- ja tuottavuussäästöjä, joilla rahoitetaan ohjelman läpivientä.

Kelaan kohdennettavat uudet säästöt vaarantavat Kelan etuuskäsittelyn uudistamisen (Eepos-ohjelman) kokonaisrahoituksen ja ohjelman etenemisen, koska kehittämiskuluihin saatu lisärahoitus ei riitä ohjelman läpivientiin. Mikäli etuuskäsittelyn uudistamisen kokonaisrahoitus jää alle sovitun tason, ohjelmalla ei saavuteta sille asetettuja tavoitteita eikä Kelan toiminnalle odotettuja taloudellisia ja muita hyötyjä.

Uudistaminen mahdollistaa sen, että Kela kykenee jatkossakin toteuttamaan lakisääteiset tehtävänsä entistä tehokkaammin ja tietoturvallisemmin sekä ylläpitämään lainsäädännön edellyttämän palvelutason. Positiivisen tuottavuuskehityksen lisäksi uudistus parantaa ja helpottaa myös asiakkaiden asiointia.

Kelan Eepos-ohjelman rahoitukseen on julkisen talouden suunnitelmassa osoitettu vuosille 2028–2030 yhteensä 31,8 milj. euron lisäys. Määräraha on osa valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä uudistukseen osoitettua 233 milj. euron valtuutta. Kelan esityksen mukaista lisäystä vuodelle 2027 ei sen sijaan hyväksytty.

Valtion tuottavuusohjelmaan liittyvinä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla Kelaan kohdistuvina pysyvinä vaikutuksina on laskelman toimintakuluarvioissa huomioitu vuoteen 2027 mennessä kumulatiivisesti yhteensä 45 milj. euroa (valtionosuus 34,2 milj. euroa).

Vuosina 2027 – 2030 tarvittavat valtion ennakot ovat Kelan arvioiden mukaan 566,0 milj. euroa vuonna 2027, 582,9 milj. euroa vuonna 2028, 584,2 milj. euroa vuonna 2029 ja 592,4 milj. euroa vuonna 2030. Vuosina 2026 – 2027 valtio rahoittaa 33,4 prosenttia sairausvakuutusrahaston toimintakuluista ja vuodesta 2028 lähtien 32,2 prosenttia.

Kelan toimintakuluarviot eivät vielä sisällä valtion huhtikuun 2026 kehysriihessä tehtyjen päätösten mahdollisia vaikutuksia Kelan toimintakuluihin.

4 Työttömyysturva, asumistuki ja toimeentulotuki

Hallitusohjelman seurauksena Kelan toimeenpanemiin etuuksiin on tehty lukuisia muutoksia, jotka ovat tulleet vaiheittain voimaan vuodesta 2024 alkaen, voimaatulot jatkuvat edelleen vuosina 2025 ja 2026. Osa muutoksista vaikuttaa täysimääräisenä lähes välittömästi voimaantulohetkestä, kun taas osassa täysimääräiset vaikutukset näkyvät vasta muutaman vuoden kuluttua. Kela on osallistunut aktiivisesti arvioiden laatimiseen sekä valtion talousarviota että valtioneuvoston julkisen talouden suunnitelmasta annettua selontekoa varten.

Esitetyt työttömyysturvan muutokset (ml. suojaosan, lapsikorotusten ja korotusosien poisto) sekä valtionvarainministeriön talusoletukset huomioon ottaen työttömien työnhakijoiden ja työttömyysturvaetuuksien saajien määrien kehityksen oletetaan menevän kuvan 3 mukaisesti. Työttömyysturvan ohella yleinen taloustilanne heijastuu viiveellä myös yleisen asumistuen sekä perustoimeentulotuen saajamääriin. Erityisesti työssäoloehdot koskevat muutokset siirtävät tilastollisesti saajia ansioturvalta perusturvalle.

Työttömyysturvan muutokset pienentävät työttömyysturvaetuuksien tasoa ja kasvattavat välillisesti yleisen asumistuen sekä perustoimeentulotuen tarvetta. Yleistä asumistukea on leikattu mm. poistamalla ansiotulojen suojaosa (04/2024), siirtämällä opiskelijat takaisin opintotuen asumislisälle (08/2025), sekä poistamalla omistus-asujien oikeus etuuteen (01/2025), mitkä osaltaan vaikuttavat perustoimeentulotuen saajamäärin kasvattavasti.

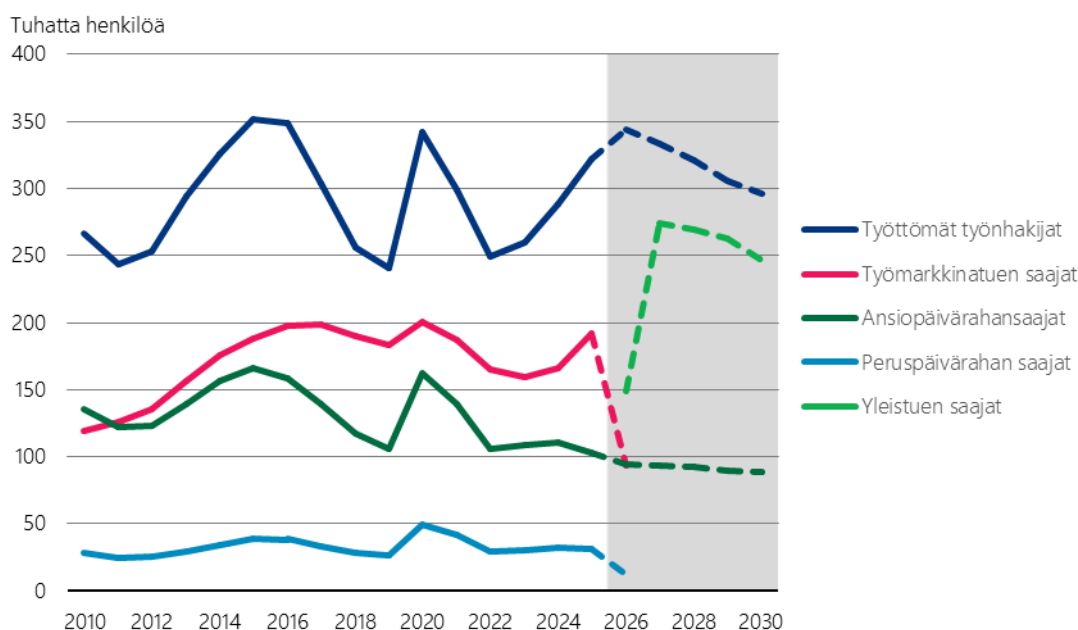
Perustoimeentulotuen kokonaisuudistuksen toimeenpano on alkanut alkuvuodesta 2026, vaikutukset tulevat voimaan vaiheittain. Uudistukselle on asetettu tavoitteita, joiden kautta mm. lisätään tuen velvoittavuutta sekä saavutetaan menosäästöjä. Uudistuksella on vaikutuksia Kelan työmääriin perustoimeentulotuen käsittelyssä. Perustoimeentulotuen asiakkaita ohjataan aktiivisemmin ensisijaisille etuuksille. Tämä tuottaa väistämättä jonkin verran päällekkäistä ratkaisutyötä, kun osa asiakkaista jää ensisijaisen etuuden rinnalla myös perustoimeentulotuen asiakkaiksi.

Lisäksi useisiin etuuksiin kohdentuvat yleisleikkaukset (ml. indeksijäädytys), inflaation korkea taso, korkojen nousu sekä energian hintaan liittyvä epävarmuus lisäävät väistämättä omalta osaltaan kansalaisten taloudellisen tuen tarvetta, joka näkyy lisäyksenä perustoimeentulotuen saajamäärissä. Esitettyjen muutoksien sisältämät etuuskuluarviot perusturvan työttömyysetuuksien, yleisen asumistuen sekä perustoimeentulotuen osalta on esitetty kuvissa 4 ja 5.

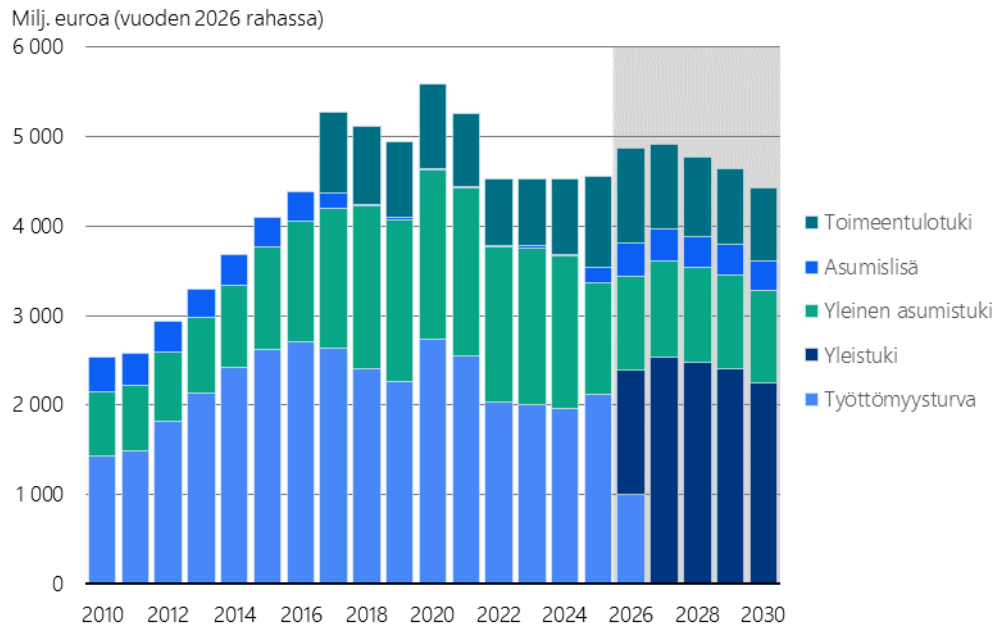
Kelan ratkaisutyön määrästä merkittävä osa kohdistuu työttömyysturvan, yleistuen, asumistuen ja perustoimeentulotuen ratkaisuihin, eli etuuksiin, jotka ovat tiiviissä yhteydessä talouden suhdannevaihteluihin. Työllisyystilanteen muutokset heijastuvat ensisijaisesti työttömyysetuuksiin ja viiveellä asumistukeen ja toimeentulotukeen, mikä vaikuttaa suoraan Kelassa tehtävän ratkaisutyön määrään ja ajoittumiseen.

Kela kiinnittää huomiota siihen, että vuosien 2023–2026 aikana on valmisteltu ja toimeenpantu rinnakkain useita poikkeuksellisen laajoja sosiaaliturvan etusrakennetta ja rahoitusta koskevia uudistuksia nopealla aikataululla. Yksittäisten uudistusten vaikutuksia on arvioitu erikseen, mutta useiden samanaikaisten muutosten yhteisvaikutusten arviointiin liittyy runsaasti epävarmuutta. Muutosten kumuloituminen voi aiheuttaa ennakoitua suurempia vaikutuksia sekä etuuksien toimeenpanon sujuvuudelle.

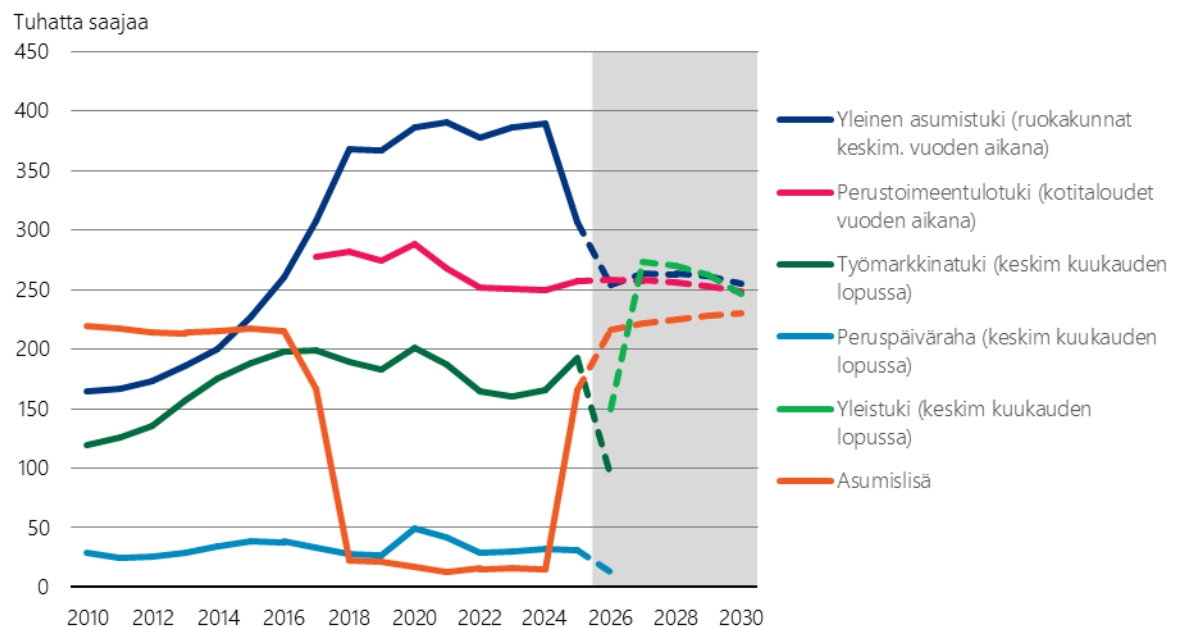
Kuva 3. Työttömät työnhakijat ja työttömyysturvaetuuksien saajat 2010–2030

Kuva 4. Työttömyysturvan, yleistuen, yleisen asumistuen, asumislisän ja toimeentulotuen kulut 2010–2030

Kuva 5. Perustoimeentulotuen, työmarkkinatuen, peruspäivärahan, yleistuen, yleisen asumistuen ja opintotuen asumislisän saajat 2010–2030

5 Yleistuki

Sosiaali- ja terveysministeriön johdolla valmistellaan yleistukea. Yleistuen valmistelu etenee vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa työmarkkinatuki ja peruspäiväraha yhdistetään yleistueksi, joka tulee voimaan toukokuussa 2026. Etuuden voimaantulo ajoittuu kesken vuotta, minkä vuoksi vaikutukset rahoitukseen ja toimeenpanoon jakautuvat siirtymävuonna vanhan ja uuden järjestelmän kesken.

Yleistukivalmistelun rinnalla valmistellaan Kelan yhden hakemuksen mallia sekä ensivaiheen yleistukea. Kela toteuttaa yhden hakemuksen mallin valmisohjelmistolla. Toteutettava kokonaisuus on teknisesti monimutkainen, ja vaatii mm. useita integraatioita taustajärjestelmiin. Suunnittelussa on otettava huomioon myös käyttäjäkokemus, ja varmistettava, että uusi toteutettava palvelu vastaa käyttäjien tarpeisiin.

Yleistuen eri vaiheiden voimaantulot ja samanaikaiset perusturva- ja toimeentulokiuudistukset muodostavat kokonaisuuden, joka lisää väistämättä siirtymävaiheessa Kelan toimeenpanotehtävien monimutkaisuutta. Tämä korostaa riittävien resurssien, toimivan järjestelmätuen ja vaiheittaisen käyttöönoton merkitystä etuuksien sujuvan toimeenpanon varmistamiseksi.

6 Kanta-palvelujen rahoitus

Kanta-palvelut on laaja kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan digitaalinen palvelualusta, joka on osa Kelan lakisääteisiä tehtäviä. Kanta-palvelut perustuvat lainsäädäntöön (L 61/2007, L 552/2019, L 703/2023, L 668/2008).

Kanta-palveluilla on tärkeä rooli sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatiossa, hoidon sekä palvelujen jatkuvuuden turvaamisessa. Ilman Kanta-palveluja ei sote-sektorilla olisi eri organisaatioiden ja tietojärjestelmien välistä yhteentoimivuutta. Kansallinen ratkaisu säästää kustannuksia kun suorita eri tietojärjestelmien välisiä integraatioita ei tarvita ja tieto liikkuu yhden pisteen kautta yksityisten ja julkisten sote-toimijoiden välillä. Kanta takaa sähköisen tiedonkulun sote-toimijoiden ja muiden viranomisten välillä. Laajasti kansalaisten käytössä (yli 3 miljoonaa säännöllistä käyttäjää) oleva OmaKanta-palvelu (ml OmaKanta sovellus) auttaa yhdenvertaisesti varmistamaan kansalaisten hyvinvointia. Kanta palvelee kansallista tiedon toisiokäyttöä: keskitetty kansallinen sote-tietojen tietovaranto mahdollistaa kansallisen tutkimuksen, tietoon perustuvan ohjauksen ja innovoinnin.

Sote-sektorin säästöpainet ovat suuret. Panostamalla jatkossakin Kanta-palvelujen hyödyntämiseen ja kehittämiseen, on mahdollista saada merkittäviä kustannussäästöjä verrattuna siihen, että yksittäisiä, irrallisia teknisiä ratkaisuja tehtäisiin erikseen jokaisella hyvinvointialueella. Tämä edellyttää kuitenkin vahvaa ohjausta ja yhteistä

vahvaa tahtotilaa, jossa rahoitus on merkittävä tekijä. Näin ollen Kela näkee, että on kansallisesti kustannustehokasta kohdistaa rahoitusta momentille ”Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tiedonhallinta ” (33.01.25), josta rahoitetaan Kanta-palvelujen lainmuutosten ja kehittämisen kustannukset. Ohjauksessa oleellista on saada kaikki eri sote-tiedonhallinnan toimijat (kansalliset sekä hyvinvointialueet että heidän järjestelmätoimittajansa) tekemään yhtäaikaaisesti samoja kehittämiskohteita.

Vuosina 2027-2030 keskeisiä lainsäädännön edellyttämiä kehityskohteita ovat valtakunnallinen lääkityslista sekä EU:n eurooppalaista terveystietoaluetta koskevan asetuksen (EHDS) edellyttämä toimeenpano Suomessa. Lääkityslistassa vuosina 2027-2030 edetään 3. ja 4. vaiheisiin. 3.vaiheen kehittäminen tuo laajoja kustannushyötyjä apteekkitaloudelle. EHDS-asetus edellyttää Kanta-palvelujen kehittämistä paitsi jäsenvaltioiden välisiin terveystietojen luovutuksiin ja tiedonvaihtoon, myös terveystietojen kansalliseen käsittelyyn. OmaKantaan tulee toteuttaa keskitetysti ne kansalaisen oikeuksiin liittyvät EHDS-vaatimukset, joita ei kannata kustannussyistä tehdä erikseen kaikkiin hyvinvointialueiden asiointipalveluihin. Lisäksi tulee toteuttaa asetuksen mukainen testausympäristö tietojärjestelmien uusien EU-komponenttien testaamista varten sekä verkkokoulut terveydenhuollon ammattilaisille ja kansalaisille toimeenpanon tueksi. EHDS toimeenpanon tehtävät ovat niin laajat, että kansalliset osuudet niistä tulisi aloittaa jo 2027 vuonna, vaikka asetus astuukin voimaan vasta 03/2029. Toimeenpanotehtävät jatkuvat vuodelle 2031 asti.

Näiden kahden laajan kokonaisuuden lisäksi Kelan tulee kehittää kansallisia sosiaali- ja terveydenhuollon toimialojen välisen tiedonkulkua edistäviä Kanta-ratkaisuja hoidon jatkuvuuden parantamiseksi sekä ratkaisuja, jotka mahdollistavat yhä laajemmin digitaalisten tiedon välitysten ratkaisujen hyödyntämistä sote-sektorin toimijoilla ja muilla viranomaisilla. Keskeinen keino sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonkulun parantamisessa on Kanta-palvelujen modernisointi esim. ottamalla käyttöön yhteentoimivuutta edistäviä standardeja ja kehittämällä tietomalleja, jotka helpottavat tallennettujen tietojen hyödynnettävyyttä asiakkaan palvelussa sekä tiedon toisiokäytössä kuten tutkimuksessa ja ohjauksessa.

Kansalaisten digipalvelun, OmaKannan, kehittämistä tulee jatkaa tarjoamalla uusia toiminnallisuuksia, mm. rokotustietojen parempi hyödyntäminen, lausuntojen pdf-tulostaminen ja puolesta-asioinnin mahdollistaminen mobiilisovellukseen. OmaKannan kehittämisellä turvataan kansalaisten yhdenvertaisuus hoidon osallisuudessa ja sote-tietojen hallinnassa. Lisäksi parannetaan kansalaisen osallistumista omaan hoitoonsa ja mahdollistetaan kansalaisten oman hyvinvoinnin tukemista ja näin vähennetään sote-toimijoiden kuormitusta.

Valtion talousarvion momentilta 33.01.25 katetaan vuosina 2027-2030 seuraavat palvelujen jatkuvuuden turvaamiseen, ylläpitoon ja asiakaspalveluun liittyvät tehtävät:

- Kantaan liittyvien asiakas- ja potilastietojärjestelmien sertifiointiin liittyvät yhteentoimivuuden testaukset,
- Soten ulkopuolisten viranomaisten kysely- ja välityspalvelun käyttöönottojen tuki ja asiakkuustyöt,
- EU-sitoumuksiin pohjautuvien EU-tasoista kehitystä vaativien Rajat ylittävä resepti-palvelun ja Potilastiedon yhteenveto-palvelun tuotannon toimivuuden takaamisen sekä ylläpidon kustannukset,
- Lääketietokannan kehittäminen, ylläpito ja asiakkuustyöt siihen asti, kun lääketietokannan tuottaminen siirtyy lääketietovarantoon,
- Toisiolain ja tiedon toisiokäyttöön liittyvien muiden erityislakien velvoittavat tehtävät eli Kanta-tietoalustan tuotantokäytön jatkuvuuden turvaamisen, ylläpidon sekä tietoaaineistojen toimitukset.

Toisiolaki velvoittaa Kelaa tietopalvelujen toteuttamiseen viranomais- ja tutkimuskäytön tarpeisiin. Kanta-palveluja on kehitettävä myös toisiokäytön tarkoituksiin, kuten palvelujärjestelmän vaikuttavuuden seurantaan ja tutkimukseen. Kelan vastuulla on toteuttaa ratkaisuja, joiden avulla Kanta-palveluun tallennetut tiedot on mm THL:llä hyödynnettävissä. Tietoalustan kehittäminen ja muu toisiolain toimeenpanon vaatima rahoitus ei voi toiminnan luonteen ja lainsäädännön velvoitteiden vuoksi perustua käyttömaksuihin.

Kelan näkemyksen mukaan yllä luetellut Kanta-palvelujen lainmuutosten, kehittämisen ja jatkuvuuden turvaamisen tehtävien rahoitus tulee turvata, jotta voidaan taata kustannustehokkaat ja huoltovarmuutta tukevat kansalliset sote-ratkaisut. Lisätietoa Kanta-palveluista ja palvelujen käytöstä on [kanta.fi -sivustolla](https://kanta.fi).

7 Lopuksi

Kela korostaa lausunnossaan erityisesti seuraavia asioita:

- Säästöpäätökset kohdistuvat laajaan joukkoon Kelan asiakkaita. Kun ensisijaisista etuuksista säästetään, entistä useampi asiakas joutuu turvautumaan perustoimeentulotukeen.
- Säästöpäätökset aiheuttavat myös riskejä Kelan asiakaspalvelu- ja ratkaisutyöhön. Muutosten aiheuttamaa työmäärän kasvua ei ole huomioitu.
- Käytännössä tämä voi näkyä mm. seuraavasti:
 - Asiakkaat saavat päätöksensä hitaammin (ratkaisutoiminnan läpimeinoaikojen pidentyminen),
 - Asiakkaat joutuvat jonottamaan puhelinpalvelussa ja palvelupisteillä (asiakaspalvelun ruuhkautuminen)

- Lainmuutoksia ei saada toteutettua ajoissa (lainmuutosten toimeenpanon viivästyminen).
- Kelaan kohdennettavat uudet säästöt vaarantavat Kelan etuuskäsittelyn uudistamisen (Eepos-ohjelman) kokonaisrahoituksen ja ohjelman etenemisen, koska kehittämiskuluihin saatu lisärahoitus ei riitä ohjelman läpivientiin. Mikäli etuuskäsittelyn uudistamisen kokonaisrahoitus jää alle sovitun tason, ohjelmalla ei saavuteta sille asetettuja tavoitteita eikä Kelan toiminnalle odotettuja taloudellisia ja muita hyötyjä.
- Kelan näkemyksen mukaan myös Kanta-palvelujen lainmuutosten, kehittämisen ja jatkuvuuden turvaamisen tehtävien rahoitus tulee turvata, jotta voidaan taata kustannustehokkaat ja huoltovarmuutta tukevat kansalliset sote-ratkaisut.
- Lainmuutoksiin pitää varata riittävästi aikaa ja tarvittava määrä resursseja muutosten onnistuneeseen toimeenpanoon. Kelan etuuspalveluita uudistavan Eepos-ohjelman aikana uusien lainmuutosten toteuttaminen ilman kyt-kentää hankkeen kokonaisaikatauluun ja -ohjaukseen voi aiheuttaa lisäkustannuksia ja viivästyttää ohjelman toteutusta.

Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma
pääjohtaja

Kai Ollikainen
talousjohtaja